

Femton år med Norrtälje Elitkapell

(NORRTÄLJE) Plötsligt stod dom där, på folkfester, alternativa schlagerfestivaler och anti-kärnkraftsmöten - Norrtälje Tangoorkester.

Det var för 15 år sedan det började, som en del i den framväxande alternativa och progressiva musikrörelsen. Där fanns grupper som Gunder Hägg, Hoola Bandoola Band och Gudibrallan. Där byggdes upp Kontaktnät och Musikforum. Ur offsetpressen kom Musikens Makt. Spåren pressades på MNW och Silence. En ny musikstil vällade fram och ungdomen var idel öra.

Men - i allt detta nya fanns också traditioner. Skäggmanslaget, Kebnekaise och Contact var exempel på grupper som knöt an till folkmusiken. I Norrtälje tog Tangoorkestern upp tråden.

Utgångspunkten för gruppen var den uppländska folkmusiken med förebilder som Vikstasse, Ceylon Wallin, Eric Sahlström och kanske särskilt Curt Tallroth och Edvin Lager. Man lyssnade, inspirerades och lärde - och utöver landskapet strömmade en folkmusik av nytt och häftigare slag. Men när publiken kom till gruppens konserter för att lyssna på tango var det dags att byta namn till Norrtälje Elitkapell.

Besättningen har varierat något genom årens lopp. Från den ursprungliga gruppen återstår Mats Andersson (klarinet, fiol, dragspel, piano, tramporgel), Sven Fredriksson (gitarr, dragspel), Per-Ove Glaadh (bas, klarinett, sopransax, bouzoki) och Tomas Adebörn (fiol, mandolin). Redan efter ett par år tillkom Peter Hedlund (nyckelharpa, fiol) och Sten Blomström (munspel, tamburin). Det är dessa sex spelmän som idag är Elitkapellet.

Det vore emellertid orättvist att glömma bort de f.d. medlemmar av Elitkapellet som alla på sitt sätt bidragit till gruppens framgångar. Dessa är Gunilla Andersson (tramporgel, flöjt, cittra), Janne Bergström (nyckelharpa), Per-Olof Ukkonen (trumpet, tramporgel, el-bas) och Lennart Törnqvist (slagverk).

Elitkapellets genombrott kom i samband med några framträdanden i Stockholm. Bl.a. medverkade gruppen i en folkmusikfestival i gamla riksdagshuset 1978. "Så'n stämning har det sällan varit i kammaren" skrev skivbolaget Sonet i ett pressmeddelande inför utgivningen av debutskivan "Luffarschottis". Undertiteln på skivan var "ett uppländskt album" och därmed var rötterna tydliga.

Sam Charters, som först hörde gruppen på en stämma i Vendel och därefter sammanförde kapellet med Sonet, noterade på baksidestexten att "samtidigt som medlemmarna har lärt sig behärska sina instrument och för dem nya melodier, har de lärt sig det viktigaste av allt från ännu levande spelmän - att detta är en levande musik".

"Luffarschottis" fick ett gott mottagande av kritikerna: "framförandet är härligt respektlöst och fyllt av levande förnyelse", framhöll Expressen.

Nu rullar det igång på allvar för kapellet och engagemangen duggar tätt. I maj 1978 uppträder man i TV:s Nygammalt. Berömmelsen svävar över gränserna och Elitkapellet blir kända även i norska Sarpsborg.

Snart dras riktlinjerna upp för en ny LP och eftersom kapellet gärna ser att man dansar till deras musik spelas den nya skivan delvis in inför en dansande publik i Nysättra Folkets hus. Vi saxar ur NT den 21 februari 1979:

"I köket hade Studio Decibel dukat upp med åttakanalsbandspelare och mixbord, som handhades av ljudteknikerna Bengt Göran Staaf och Bengt Lindgren, medan producenten Slim Lidén försökte hålla ordning på såväl musiker som dansare och protokoll".

Skivan, som innehåller 18 spår, får namnet "Oskapliga låtar" och ges ut på Oktobers skivförlag 1979 (återutgiven på Sonet). Utan att förringa de övriga skivorna vill jag ändå påstå att detta är gruppens bästa LP, där låtar som "Polska efter Wilhelm Gelotte", "Katariinan kamarissa" och "Polkett från Ceylon" är sköna höjdpunkter.

Titeln "Oskapliga låtar" välade en del huvudbry, men skivomslaget avslöjar att uttrycket är lånat från Edvin La-

Norrtälje Elitkapell vid en konsert i Norrtälje i januari i fjol. Fr v: Peter Hedlund, Sven Fredriksson, Thomas Adebörn, Per-Ove Glaadh och Mats Andersson. På bilden saknas Sten Blomström, som var sjuk vid konserten. (Foto: Roine Karlsson).

ger och betyder att något är bättre än skapligt.

Åren runt 1979-80 är en hektisk tid för kapellet och gruppen framstår nu som en av Sveriges bästa folkmusikgrupper. Deras friska och respektlösa musikstil lockar nya öron till folkmusiken.

Redan 1981 är det dags för tredje LP-skivan. Gruppen är tillbaka på Sonet och medlemmarna i bandet har skiftats något. "Med pukor och trumpet" kallas skivan och det illustrerar väl den alltmer omfattande instrumenteringen.

På denna skiva framträder två av medlemmarna med egna kompositioner. Sten Blomström har skrivit den fina "Gånglåt från Vigelsjö", en låt som blivit lite av en klassiker här hemmavid. Peter Hedlund, en av gruppens fyra riksspelmän, svarar för "Pumaschottis".

Året därpå är Norrtälje Elitkapell husband i TV 1:s gammeldansskola "Får vi lov?". Som vokalist medverkar Ewa Roos.

TV-serien resulterar i ännu en skiva, den fjärde och hitintills den senaste. Om "Får vi lov?" skrev UNT att skivan "är en ren gammeldansskiva och som sådan en av de roligare, därför att musiken varierats föredömligt i de olika numren".

Elitkapellets framgångar är en bidragande orsak till att Norrtäljestämman växer och lockar till sig framstående spelmän. Mycket populära blir också de danskvällar som kapellet bjuder upp till.

BEJUBLAD COMEBACK

I mitten av 80-talet blir Kapel-

Elitkapellet var husband i TV 1:s gammeldansskola 1982. Fr.v. Per-Ove Glaadh, Mats Andersson, Sven Fredriksson, Lennart Törnqvist, Per Olof Ukkonen, Peter Hedlund, Sten Blomström och Thomas Adebörn.

lets framträdanden sparsamare och ett tag ser det ut som om de lämnat scenen för gott. Men 1988 gör de en bejublad comeback. Tillbaka är spelglädjen och lekfullheten och repertoaren är en härlig mix av folkmusik, visor, bonnjazz och schlagers. Denna sistlidna sommar var Elitkapellet åter ombord på S/S Blidö Sund, ett uppskattat arrangemang som vi förhoppningsvis får se mera av.

Hur ser då framtiden ut, när kommer den av många efterlängtna nya skivan ut? Sven Fredriksson låter antyda att Kapellet har material för en ny skiva och att intresset finns, problemet är - liksom före första skivan - att hitta ett hägt skivbolag.

När Elitkapellet 1984 firade sitt 10-årsjubileum skedde detta genom en dunderfest på Stads-hotellet. När gruppen nu lägger ett halvt decennium till det första, har grabbarna dukat upp för en ny succéfest. Eller vad sägs om Åsa Jinder, FJK, Vendelkråkorna, Torbjörn Eklund, Eva Tjörnebo, Thomas Allander m.fl. Dessutom kommer Curt Tallroth och Edvin Lager, de två spelmännen som betydde så mycket för Tangoorkesterns utveckling till dagens Elitkapell.

ROGER BERGLUND

Fotnot: Jubileumskonserterna äger rum i Roslagsskolans aula lördagen den 23 september.

Här är
några av
gästerna
vid
jubileums-
konserten

Edvin Lager

Torbjörn Eklund.

Åsa Jinder.

Eva Tjörnebo.